

- welk(e) stijlmiddel(en) je kunt gebruiken;
 - welk beeld je gaat gebruiken.
- 2 Schrijf de tekst voor de reclamefolder eerst helemaal uit.
 - 3 Verdeel de tekst en het beeld goed over een A4'tje. Zorg voor een aantrekkelijke lay-out.
 - 4 Vraag een medeleerling commentaar te leveren op je tekst.
 - Is duidelijk waarvoor reclame wordt gemaakt?
 - Is de reclamefolder opvallend?
 - Spreekt het taalgebruik de doelgroep aan?
 - Zal de reclamefolder het beoogde publiek ertoe aanzetten de bazaar te bezoeken?
 - Bevat de tekst zinsbouwfouten, spelfouten of interpunctiefouten? Zo ja, onderstreep deze.
 - Welke tips heb je voor mij?
 - 5 Herschrijf zo nodig de reclamefolder.

Column

Opdracht 23 De column

- 1 Lees de theorie over de column. [29]
- 2 Wanneer schrijf je een column?
- 3 a Wat is het belangrijkste tekstdoel van een column?
 - b Welk tekstdoel heeft een column nog meer?
- 4 Is het voor het schrijven van een column belangrijk dat je je in je publiek verdiept?
- 5 Hoe is de tekstopbouw van een column?
- 6 Wat is opvallend aan het woordgebruik van een column?
 - 7 a Lees tekst 9 'Tien tips voor het schrijven van een goede column!' en tekst 10 'Voetballers-je en Facebook-hij'.
 - b Ga voor elke tip na of hij geldt voor deze column.
 - c Noteer de woorden/woordkeus uit de column die jij opvallend vindt.
 - 8 a Schrijf de tekst voor een commentaar aan de schrijver van de column. In deze e-mail laat je hem weten wat je van de column vindt. Je verwerkt in de e-mail je antwoorden op vraag 7b en 7c.
 - b Welke aanspreekvorm heb je gebruikt? Waarom juist deze?

Tekst 9

Tien tips voor het schrijven van een goede column!

- 1 Haak in op de actualiteit. Dit betreft grote of kleine gebeurtenissen.
- 2 Leef je in in de lezer. Wie is hij, wat raakt hem, wat is nieuw, wat is bekend.
- 3 Schrijf een pakkende beginzin.
- 4 Houd rekening met de lezer en bouw spanning op in de tekst.
- 5 Breng structuur aan in de column. Begin met de lead met een prikkelende opening, schrijf dan het middenstuk met de uitgewerkte kerngedachte en eindig met een slot met een uitsmijter.
- 6 Raak de lezer door je stellingname en een prikkelende tekst.
- 7 Laat de column niet langer zijn dan 400 woorden.
- 8 Gebruik een bijzondere woordkeus en andere stijlmiddelen.
- 9 Varieer in klank en zinslengte.
- 10 Eindig de column verrassend met bijvoorbeeld een uitsmijter. De lezer moet nog over de tekst kunnen nadenken.

Tekst 10

Voetballers-je en Facebook-hij

- Praten over jezelf, dat kun je in de ik-vorm doen, maar het hoeft niet. Kijk maar naar Studio Sport of Facebook en je hoort en ziet hoe het anders kan.
- 5 Vroeger was alles lekker overzichtelijk. Je koos tussen Veronica en Hilversum 3, Nederland 1 en Nederland 2 en tussen Amstel en Heineken. Aan het eind van het voetbalseizoen werd of Ajax of Feyenoord kampioen.
 - 10 Ook in de taal was alles veel eenvoudiger. Als je het over jezelf had, dan deed je dat in de ik-vorm: 'Ik heb gister de nieuwe elpee van de Golden Earring gekocht.'

Gollem

- Eerste persoon enkelvoud dus. Als je toevallig
 15 koningin was, dan gebruikte je de eerste per-
 soon meervoud. ‘Wij hebben trek in thee.’ Ook
 gespleten persoonlijkheden als Gollem-Smeagal
 uit *The Lord of The Rings* gebruikten dat ‘wij’:
 ‘Must have precious. They stole it from us.’
 20 Wie niet genoeg heeft aan die eerste persoon,
 staat tegenwoordig ook het ‘voetballers-je’ ter
 beschikking. Dat ‘je’ kan, verwarrend genoeg,
 zowel ‘ik’ als ‘wij’ betekenen. Als de voetballer
 namens het team spreekt, bedoelt hij ‘wij’: ‘Je
 25 doet twee keer een stap te weinig en dan loop je
 de rest van de wedstrijd achter de feiten aan.’
 Spreekt de voetballer voor zichzelf dan is het
 ‘ik’: ‘Je doet twee keer een stap te weinig en dan
 word je meteen gewisseld.’ Dat dat ‘je’ in plaats
 30 van ‘ik’ best ingewikkeld kan zijn, bewees De
 Graafschap-aanvaller Steve de Ridder. In de
 nabeschouwing op de wedstrijd tegen Roda JC
 zei hij: ‘Ze zeggen altijd over mij dat je niet
 genoeg trapt.’

Facebook

- Ik of je of wij kan dus allemaal en alsof dat nog
 35 niet genoeg is, kun je ook kiezen voor de derde
 persoon: ‘Nee, voor mij geen pils, want deze
 jongen gaat ervandoor.’ Het klinkt een beetje
 oubou om zo over jezelf te praten, maar dankzij
 40 Facebook wordt het steeds gewoner.
 Daar word je namelijk aangemoedigd om over
 jezelf in de derde persoon te schrijven, doordat
 je naam al staat ingevuld als je een statusupdate
 doet. Een hoop mensen geven daar gehoor aan:
 45 ‘Thijs vindt dat hij wel een borrel heeft ver-
 diend’, ‘Maxime heeft zojuist zijn account
 gewist’, Jeroen gaat even een pizza halen.’
 Ik, je, hij, wij – het enige wat we nog niet gebrui-
 ken, is ‘jullie’ en ‘zij’. Dat is vooralsnog alleen
 50 weggelegd voor schizofrene of majesteitelijke
 voetballers: ‘Jullie moeten schieten, anders kun-
 nen jullie niet scoren.’

Uit: Raymond Noë/Genootschap Onze Taal, www.nu.nl.

Opdracht 24 Een column schrijven

- 1 Kies een van de onderwerpen uit de teksten 11 t/m 13. Je mag ook een eigen onderwerp kiezen, bijvoorbeeld een gebeurtenis of een televisieprogramma.
- 2 Lees nog een keer tekst 9 ‘Tien tips voor het schrijven van een goede column!’.
- 3 Maak als voorbereiding op het schrijven een schrijfplan. Geef daarin aan:
 - a het onderwerp, publiek en de titel;
 - b wat je in de lead gaat schrijven en welke stijlmiddelen of woordkeuze je daarbij gebruikt;
 - c uit welke deelonderwerpen je middenstuk bestaat en welke stijlmiddelen of woordkeuze je gebruikt;
 - d wat je in je slot gaat schrijven (verrassende wending, uitsmijter, verwijzing) en welke stijlmiddelen of woordkeuze je gebruikt.
- 4 Schrijf je column. Houd je hierbij aan de regels voor spelling en formuleren.
- 5 Ruil je column met die van een medeleerling.
- 6 Vul voor de column van je medeleerling een leeg schrijfplan in.
- 7 Vergelijk het door jou ingevulde schrijfplan met het schrijfplan dat je medeleerling voor het schrijven heeft gemaakt.
- 8 Bespreek de verschillen met elkaar.

Tekst 11

- Uit onderzoek blijkt dat drie op de vijf Belgische jongeren tussen de twaalf en vijftien jaar niet graag naar school gaat. Aan het begin van de schoolloopbaan na de basisschool zijn het voor-
 5 namelijk de jongens die met tegenzin naar school gaan. Van de vijftienjarigen geeft ruim tachtig procent aan dat ze school niet interessant vinden en ze het vervelend vinden om elke dag naar school te gaan. Het percentage spijbelaars is niet onderzocht.
 10 In een aantal andere Europese landen is een vergelijkbaar onderzoek gedaan. Het grootste deel van de Nederlandse scholieren geeft aan met plezier naar school te gaan.

Tekst 12

Een vrouw heeft gemiddeld 17 paar schoenen in haar kast staan, maar draagt slechts 3 paar. Dat blijkt uit een onderzoek van Shop Smart Magazine bij 1.000 vrouwen.

- 5 Meer dan de helft van de vrouwen heeft meer dan 10 paar schoenen, 13 procent bezit meer dan 30 paar. De gemiddelde vrouw koopt drie paar nieuwe schoenen per jaar en geeft ongeveer 35 euro per paar uit.
- 10 Vier jaar geleden kocht 14 procent van de ondervraagden weleens nieuwe schoenen online. Nu is dat percentage 29 procent.

Naar: www.textilia.nl.

Tekst 13

Waarom houden jongens van auto's en meisjes van poppen?

- De mensen die menen dat het aangeboren is, zien dat jongens een automatische voorkeur hebben vanwege erfelijkheid en ontwikkeling in de oertijd. Meisjes zouden vanuit de prehistorie een zorgend karakter hebben (poppen) en jongens meer interesse hebben in snelheid, gerichtheid en ruimtelijke oriëntatie (daar passen de auto's beter bij).

Naar: www.goeievraag.nl.

Beschouwing en blog

Opdracht 25 Test je kennis van de theorie: beschouwing [35]

- 1 Wat is het doel van een beschouwende tekst?
- 2 Is een beschouwende tekst een objectieve tekst?
- 3 Kun je een structuurschema waarin oorzaken en verklaringen voorkomen, gebruiken voor een beschouwende tekst? Leg je antwoord uit.
- 4 Wanneer is een tekst met een voordelen-en-nadelenstructuur een betogende tekst? [33]
- 5 Welke functie(s) kan het slot van een beschouwende tekst hebben?
- 6 Noteer een verschil tussen de beschouwende en betogende tekst.

Opdracht 26 Beschouwing schrijven

Weet jij hoe het zat en zit met het gebruik van aanspreekvormen? Waarschijnlijk niet. Om een antwoord op deze vraag te kunnen geven, ga je je in dit onderwerp verdiepen en er een tekst over schrijven.

De hoofdvraag voor je tekst is: Wat zijn de ontwikkelingen in de aanspreekvormen u en je? Je schrijft de tekst voor leeftijdgenoten.

- 1 Maak de opzet voor een schrijfplan van een beschouwing met een vroeger-nu-toekomststructuur [17]
- 2 Formuleer minimaal vier deelvragen.
- 3 Lees tekst 9 en zoek nog twee teksten. Op www.opniveau-online.nl vind je teksten die je kunt gebruiken.
- 4 Selecteer en verwerk de informatie uit de teksten.
- 5 Gebruik de verwerkte informatie voor het beantwoorden van je deelvragen.
- 6 Bedenk op welke manieren en waarmee je de alinea's gaat verbinden [25] [26].
- 7 Vul alle onderdelen van je schrijfplan volledig in.
- 8 Schrijf de kladversie van je beschouwing. Houd je aan de volgende punten:
 - Gebruik bij het schrijven je schrijfplan.
 - Houd je aan de regels voor de spelling, interpunctie en formuleren.
 - Gebruik minimaal 600 en maximaal 750 woorden.
- 9 Lees je kladversie goed door. Verbeter de fouten en wijzig zinnen als dat nodig is.
- 10 Schrijf de netversie.

Schrijfplan bij opdracht 26

Onderwerp: het gebruik van de aanspreekvormen u en je

Publiek: leeftijdgenoten

Hoofdvraagstelling: Wat zijn de ontwikkelingen in de aanspreekvormen u en je?

Schrijfdoel: beschouwen

Tekststructuur: vroeger-nu-toekomststructuur

Tekstsoort: beschouwende tekst

Tekstvorm: artikel

Titel:

Gebruikte bronnen:

Inleiding	Functie: Manier om de aandacht van de lezer te trekken:	Deelvragen	Deelonderwerpen / inhoud (kort)	Alineaverband (manier en signaal- woord)
Middenstuk van de tekst	Functie:			
Alinea 1	Beschrijving (van het onderwerp)			
Alinea 2	Vroeger (evt. periode 1; periode 2)			
Alinea 3	Nu			
Alinea 4	Toekomst			
Slot	Samenvatting/ jouw verwachting			

Opdracht 27 Blog over internationalisering

Tijdens je jaren op school word je voorbereid op je toekomst. Die toekomst beperkt zich niet tot Nederland alleen. De wereld internationaliseert namelijk steeds meer. Misschien is het daarom goed voor scholieren om al op het voortgezet onderwijs in aanraking te komen met scholieren in andere, verschillende landen en/of culturen.

Over het onderwerp 'Internationalisering op het havo' heb je je eigen mening. Je bent ook benieuwd naar de mening van andere jongeren. Daarom start je een blog over dit onderwerp.

- 1 Lees de tips voor het schrijven van een weblog. **[29]**
- 2 Formuleer je eigen standpunt bij het onderwerp.
- 3 Noteer hierbij een hoofdargument en twee subargumenten.

- 4 Maak een schrijfplan en schrijf per alinea kort op wat je wilt gaan schrijven.
- 5 Bedenk een kop die de aandacht van de lezer trekt.
- 6 Verwijs zo nodig via een link naar een achtergrondartikel.
- 7 Verzin een paar eigen uitdrukkingen en/of taaleigenaardigheden.
- 8 Schrijf de tekst in maximaal 300 woorden.
- 9 Laat een medeleerling je tekst lezen en van commentaar voorzien.
- 10 Lees je tekst en het commentaar van je medeleerling goed door en verbeter de tekst.

Eindopdracht

Weten

Opdracht 28 Vragen over de theorie

Beantwoord de volgende vragen.

- 1 Waarom vind je in openbare ruimtes of gebouwen zo veel pictogrammen?
- 2 a Voor wie stel je in eerste instantie een documentatiemap samen?
b Met welke reden doe je dit?
- 3 Welke van de volgende stijlmiddelen zou je niet in een reclameadvertentie gebruiken: *eufemisme*, *hyperbool*, *omkering*, *pleonasme*, *paradox*, *ironie*? Leg je antwoord uit.
- 4 Je wilt in een tekst duidelijk je emotie naar voren laten komen over de manier waarop de winnaar van een bekend televisieprogramma is gekozen.
 - a Welke tekstsoort past hier het best bij?
 - b Welke middelen kun je gebruiken om ook de emotie bij je publiek op te roepen?
- 5 Je wilt een tekst schrijven waarmee de lezer kan bepalen of hij een vakantiebaantje wil nemen of niet.
 - a Welke tekststructuur hoort daarbij?
 - b Welke tekstsoort past daarbij?
- 6 Mag je in een blog stijlfiguren en bijzonder taalgebruik gebruiken? Leg je antwoord uit.

Kunnen

Opdracht 29 Beschouwing of column

Je kunt bij deze eindopdracht kiezen uit:

Keuze A: Een beschouwing over een door jou gekozen onderwerp bij opdracht 18.

Keuze B: Een column over een door jou gekozen onderwerp bij opdracht 18.

Het resultaat van deze opdracht bestaat uit de netversie van je tekst en een complete documentatiemap. De verzamelde informatie, het schrijfplan en je tekst worden beoordeeld volgens de criteria die je in de theorie vindt. **[50]**

Keuze A: Beschouwing

Omschrijving van de opdracht

- Soort: een beschouwing.
- Publiek: leeftijdgenoten.
- Schrijfdoel: beschouwen.
- Omvang: minimaal 500 en maximaal 600 woorden.
- Bron: je aangelegde documentatiemap (zie opdracht 18).

Aanwijzingen

- 1 Kies een passende structuur voor je tekst.
- 2 Vul het schrijfplan helemaal in.
- 3 Maak voor je documentatiemap een beschrijving van je werkwijze.
- 4 Maak per gebruikte bron een korte beoordeling waarin je ingaat op de betrouwbaarheid van de bron.
- 5 Maak een alfabetisch opgestelde bronnenlijst van de gebruikte bronnen.

Keuze B: Column

Omschrijving van de opdracht

- Soort: een column.
- Publiek: leeftijdgenoten.
- Schrijfdoel: amuseren.
- Omvang: minimaal 400 en maximaal 500 woorden.
- Bron: je aangelegde documentatiemap (zie opdracht 18).

Aanwijzingen

- 1 Gebruik passende stijlmiddelen en een bijzondere woordkeus.
- 2 Maak het schrijfplan voor je column.
- 3 Maak voor je documentatiemap een beschrijving van je werkwijze. **[150]**
- 4 Maak per gebruikte bron een korte beoordeling waarin je ingaat op de betrouwbaarheid van de bron.
- 5 Maak een alfabetisch opgestelde bronnenlijst van de gebruikte bronnen.